

УДК 378.147-051:343.982.6:383.811(477)

DOI 10.32755/sjeducation.2023.02.037

СИСТЕМА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ КІНОЛОГІЧНИХ КОМАНД ЗІ СПЕЦІАЛЬНИМИ СОБАКАМИ В ДКВС УКРАЇНИ

Виноград Олександр Васильович,

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри кінології,

Територіально відокремлене відділення

«Хмельницька філія Академії Державної пенітенціарної служби»

(31341, Україна, Хмельницька область, Хмельницький район,

ТГ Хмельницька, комплекс будівель та споруд № 9,

e-mail: alex_vynograd@ukr.net)

ORCID: 0000-0002-1520-9881;

Бартсєва Людмила Сергіївна,

старший викладач кафедри кінології,

Територіально відокремлене відділення

«Хмельницька філія Академії Державної пенітенціарної служби»

(31341, Україна, Хмельницька область, Хмельницький район,

ТГ Хмельницька, комплекс будівель та споруд № 9,

e-mail: bartez91@ukr.net)

ORCID: 0000-0003-2579-9384

У статті розкрито систему професійної підготовки молодших інспекторів-кінологів зі спеціальними собаками в ДКВС України, де складовими є підготовка в закладі освіти, установах виконання покарань та слідчих ізоляторах ДКВС України. Висвітлено особливості проведення теоретичних занять з кінологічних дисциплін. Запропоновано методичні рекомендації для проведення практичних занять з молодшими інспекторами-кінологами з дресування собак для спеціальної служби з пошуку наркотичних засобів та психотропних речовин. Внесено пропозиції до змісту спеціальної підготовки в установах виконання покарань та слідчих ізоляторах ДКВС України з удосконалення професійної майстерності молодших інспекторів-кінологів та підтримання на належному рівні робочих якостей службового собаки для виконання завдань.

***Ключові слова:** професійна підготовка, установи виконання покарань, слідчі ізолятори, кафедра кінології, інспектор-кінолог, дресування.*

PROFESSIONAL TRAINING SYSTEM OF CYNOLGY TEAMS WITH SPECIAL DOGS AT THE SCES OF UKRAINE

**Vynograd Oleksandr, PhD in Pedagogy, Associate Professor of the Department of Cynology,
Territorially Separate Branch**

*«Khmelnytskyi Branch of the Academy of the State Penitentiary Service»
(Complex of buildings and structures No. 9, Khmelnytskyi, 31341,
Khmelnytskyi region, Ukraine,
e-mail: alex_vynograd@ukr.net)
ORCID: 0000-0002-1520-9881;*

Barteneva Liudmyla,

Senior lecturer of the the Department of Cynology,
Territorially Separate Branch

*«Khmelnytskyi Branch of the Academy of the State Penitentiary Service»
(Complex of buildings and structures No. 9, Khmelnytskyi, 31341,
Khmelnytskyi region, Ukraine,
e-mail: bartez91@ukr.net)
ORCID: 0000-0003-2579-9384*

The article addresses to the system of professional training of junior cynology inspectors with special dogs in the State Criminal and Executive Service of Ukraine, which includes: training in an educational institution, penitentiary institutions, and remand detention centers of the State Criminal and Executive of Ukraine.

The features of conducting theoretical classes during which professional knowledge and the ability to methodically, consistently and technically correctly perform training techniques are formed in junior dog inspectors.

The proposed methodical recommendations for conducting practical classes will make it possible to form a system of theoretical knowledge and practical skills for the training and use of special dogs for the search for narcotic drugs and psychotropic substances in junior cynology inspectors.

Each junior cynology inspector must learn the theoretical material, prepare the dog assigned to him, and only in the process of practical work with a service dog can he master the profession of dog handler.

Proposals have been made to the content of special training in penitentiary institutions and detention centers of the State Criminal and Executive Service of Ukraine to improve the professional skills of junior cynology inspectors and maintain the working qualities of a service dog at the proper level for performing tasks.

Therefore, in order to achieve the effectiveness of the work of cynology teams and the effectiveness of the use of special dogs, it is necessary to constantly carry out measures to develop the necessary motivation of canines to master new professional features of their activities; the use of interactive technologies for the development of the professional competence of a cynologist, with the aim of forming professionally important and personal components for the performance of official duties.

Key words: *professional training, penitentiary institutions, detention centers, department of cynology science, cynology inspector, training.*

Постановка проблеми. До основних цілей Стратегії реформування пенітенціарної системи на період до 2026 року

віднесено, серед іншого, формування ефективної моделі підготовки та діяльності персоналу органів і установ пенітенціарної системи [1].

Серед завдань, які керівництвом Державної кримінально-виконавчої служби визначені кінологічній службі, на окрему увагу заслуговує: підбір, розстановка та навчання молодших інспекторів-кінологів, постійне вдосконалення їхньої професійної майстерності; удосконалення методики підготовки і тактики застосування службових собак у системі охорони установ виконання покарань і слідчих ізоляторів [2].

З метою формування ефективної моделі підготовки та діяльності персоналу відомства науково-педагогічний склад кафедри кінології Територіально відокремленого відділення «Хмельницька філія Академії Державної пенітенціарної служби» (далі – заклад освіти) пропонує вдосконалення професійної підготовки молодших інспекторів-кінологів зі спеціальними собаками в ДКВС України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі аспекти підготовки кінологічного персоналу та дресирування службових собак у правоохоронних відомствах розглядалися в наукових працях А. О. Афанасьєва, Л. В. Були, О. Д. Богданюка, О. В. Винограда, С. В. Гайдука, В. В. Гармаша, О. П. Потушинської, В. С. Селюкова, С. В. Серховця, В. П. Матвійчука, В. П. Руденка.

Проте поза увагою науковців залишаються питання щодо порядку проведення професійної підготовки молодших інспекторів-кінологів зі спеціальними собаками в ДКВС України.

Метою статті є розгляд системи професійної підготовки молодших інспекторів-кінологів зі спеціальними собаками в ДКВС України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Система професійної підготовки молодших інспекторів-кінологів зі спеціальними собаками ДКВС України містить: первинну професійну підготовку; підвищення кваліфікації; спеціальну підготовку [2].

Під час первинної професійної підготовки та підвищення кваліфікації молодших інспекторів-кінологів із закріпленими

за ними службовими собаками в закладі освіти [3] навчальні дисципліни, їх тематичний зміст і кожне заняття орієнтовані на досягнення результатів, визначених кваліфікаційною характеристикою на молодшого інспектора-кінолога ДКВС України [4]. Вивчення дисциплін і тем мають на меті певну логічну послідовність формування у слухачів знань, умінь і навичок в обсязі, потрібному для виконання функціональних обов'язків молодших інспекторів-кінологів, а також дресирування службових собак за напрямом підготовки – спеціальний собака з пошуку наркотичних засобів та психотропних речовин.

Після прибуття до закладу освіти на навчання через 3–5 діб комісія здійснює перевірку на придатність та визначення робочих якостей службових собак. Склад комісії затверджується наказом начальника закладу освіти, і до складу входять: голова комісії – заступник начальника закладу освіти; члени комісії – завідувач кафедри кінології, 2 науково-педагогічних працівники кафедри кінології та лікар ветеринарної медицини пункту ветеринарної медицини.

Службові собаки, робочі якості яких не відповідають вимогам, через три доби перевіряються повторно. Якщо під час повторної перевірки комісія встановила непридатність службового собаки, він підлягає заміні протягом п'яти діб. Якщо не проведено заміну службового собаки – слухач підлягає відрахуванню.

Заняття з кінологічних дисциплін пропорційно у відсотках становлять: теоретична підготовка – 30 %, практична підготовка – 70 %.

Під час організації та проведення занять з кінологічних дисциплін (основи ветеринарної медицини, теорія дресирування службових собак, методика і техніка дресирування службових собак, використання молодших інспекторів-кінологів зі службовими собаками) науково-педагогічним працівникам кафедри кінології необхідно зауважити: першочерговою необхідністю є доведення до молодших інспекторів-кінологів (слухачів) навчального матеріалу з теоретичних основ біології та анатомії собаки, вмінь та навичок у слухача щодо утримання, годівлі і збереження собак, за-

побігання їхнім захворюванням і надання ветеринарної допомоги як необхідної умови якісного дресирування та ефективного використання службового собаки. Водночас слухачі вивчають основні принципи дресирування собак на основі закономірностей про вищу нервову діяльність, що проявляються в поведінці тварин, наукові основи вироблення, підтримання на необхідному рівні у собак умовних рефлексів з навичок слухняності та спеціальних навичок, необхідних для службового використання.

Під час вивчення методики і техніки виконання прийомів (ускладнень) для вироблення в собак навичок слухняності та спеціальних навичок науково-педагогічним працівникам необхідно навчити слухачів не простого механічного виконання прийомів формування навичок, що значно легше, а навчити їх керуватися у своїх діях послідовною методикою дресирування службових собак. Разом з цим під час формування навичок необхідно дотримуватись режиму поступового введення ускладнень з кожного прийому.

Тому, перш ніж дресирувати собаку, необхідно спочатку вивчити кінологічні дисципліни, що надають теоретичні знання з формування вміння виконувати методично послідовно і технічно правильно прийоми дресирування.

Дресирування службових собак з пошуку наркотичних засобів та психотропних речовин залежить не тільки від бажання і теоретичної підготовки слухача, професійної майстерності науково-педагогічних працівників кафедри кінології, наявних матеріально-технічних засобів з підготовки, а й від робочих якостей службових собак.

Тому для проведення занять з практики дресирування спеціальних собак і набуття молодшими інспекторами-кінологами необхідних навичок створюються навчальні підгрупи. У кожній підгрупі має бути не більше 10 слухачів і така сама кількість службових собак [2].

Під час проведення навчальних занять з дисципліни «Практика дресирування службових собак» науково-педагогічним працівникам запропоновано дотримуватися таких методичних рекомендацій:

1. Спрямовувати педагогічну майстерність на формування у слухачів умінь та навичок технічно правильного й методично послідовного виконання прийомів дресирування собак, докласти зусиль до вмільої підготовки службового собаки.

2. Удосконалювати знання слухачів, отримані в процесі вивчення теоретичних кінологічних дисциплін, під час формування практичних умінь і навичок.

3. Створювати умови творчої активності на заняттях. Кожне наступне заняття має відрізнятися від попереднього новими елементами, що потребують додаткових зусиль, для цього кожен раз вводити нові види ускладнень, ставити більш складні завдання, підтримувати зацікавленість до дресирування собак.

4. Кількість занять, їх тривалість мають зростати поступово, з урахуванням ступеня натренованості нервової системи собак, здатності її відповідати певним чином на подразники, що застосовуються слухачами. Уміло застосовувати послідовно-сполучну систему дресирування собак з дотриманням визначеного режиму вправ для вироблення умовних рефлексів з урахуванням їх індивідуальних особливостей.

Цілі та завдання дресирування собак мають бути доведені до кожного слухача. Перш ніж виконати ту чи іншу вправу (прийом), слухач має знати, для чого він це виконує, кінцевий результат у відпрацюванні навичку і як потрібно діяти, щоб виконати поставлені завдання.

5. Заняття потрібно проводити послідовно, згідно з визначеною методикою підготовки протягом усього курсу. Заняття проводити на підставі чіткого плану, мати чітке уявлення про мету і завдання підготовки щодо кожної теми, кожного навичку, визначити конкретну мету кожного заняття, обсяг і зміст прийомів. Така система планування і визначення мети сприятиме більш якісному виконанню навчальних завдань, передбачених освітньою програмою підготовки слухачів і закріплених за ними службових собак.

Отже, науково-педагогічним працівникам під час освітнього процесу з кінологічних дисциплін доводиться вирішувати дві основні мети: методична та практична підготовка слухачів і водночас керівництво дресируванням закріплених за ними

спеціальних собак, при цьому собака як біологічний об'єкт потребує значного часу з боку як науково-педагогічних працівників, так і слухача, оскільки собака у системі «слухач – службовий собака» є також учнем. Крім цього, у процесі занять одночасно відбувається формування у слухачів системи теоретичних знань та практичних навичок з питань підготовки й використання спеціальних собак.

Тому кожен слухач має вивчити теоретичний матеріал, підготувати закріпленого за ним собаку і тільки в процесі практичної роботи зі службовим собакою може оволодіти професією кінолога.

Постійне професійне зростання є запорукою не тільки ефективної діяльності, а й дієвим інструментом удосконалення та підвищення професійності діяльності. Дослідження доводять, що нові умови та аспекти діяльності виникають як у професійній діяльності, так і в приватному житті. Механізмом, який спроможний забезпечити належне пристосування до нових умов, є постійне навчання, оновлення своїх знань [5, с. 186].

Молодші інспектори-кінологи зі спеціальними собаками повинні систематично не лише проходити підвищення кваліфікації у визначеному порядку [3], а й самостійно вдосконалюватися з метою покращення своєї конкурентоспроможності серед кінологів правоохоронних відомств.

Подальшим етапом професійної підготовки є спеціальна підготовка молодших інспекторів-кінологів та закріплених за ними спеціальних собак в установах виконання покарань та слідчих ізоляторах ДКВС України. На нашу думку, спеціальна підготовка має проводитися: на навчальних зборах (настановний збір, навчально-методичний збір); семінарах, тренінгах та на заняттях у системі службової підготовки; у процесі самостійної підготовки; під час тренувань службових собак; змагань серед молодших інспекторів-кінологів; проведення дня кінолога; під час спільних заходів з іншими правоохоронними органами. Організовується з урахуванням особливостей установ виконання покарань та слідчих ізоляторів ДКВС України, завдань, які покладаються, загального рівня

підготовки молодших інспекторів-кінологів і закріплених за ними службових собак та має забезпечити їх результативне використання щодо забезпечення охорони й режиму установ виконання покарань та слідчих ізоляторів ДКВС України.

Після закінчення первинної професійної підготовки в закладі освіти з молодшими інспекторами-кінологами та спеціальними собаками проводиться настановний збір протягом 5 днів [6].

Завданнями настановного збору є:

- вивчення особистих якостей молодших інспекторів-кінологів і ступеня підготовки собак, що прибули в установи виконання покарань та слідчі ізолятори ДКВС України;

- ознайомлення молодших інспекторів-кінологів з особливостями діяльності установ виконання покарань та слідчих ізоляторів ДКВС України та специфіки використання службових собак;

- доведення до відома молодших інспекторів-кінологів вимог розпорядчих документів установ виконання покарань та слідчих ізоляторів ДКВС України щодо підготовки та використання у службі спеціальних собак;

- акліматизація та адаптація собак до умов їх використання у службі.

Начальник відділу охорони установи виконання покарань, начальник відділу з режиму і охорони слідчого ізолятора ДКВС України розробляє план підготовки збору, програму та розпорядок дня його проведення.

У програмі проведення настановного збору зазначаються мета, місце й терміни проведення збору; тематика занять; назва заходів за визначеними завданнями; розрахунок часу на проведення занять та заходів і прізвища осіб, відповідальних за їх проведення.

Навчально-методичний збір з молодшими інспекторами-кінологами із закріпленими за ними службовими собаками проводиться двічі на рік (у першому та другому півріччі) щоразу протягом 3 днів.

Завданнями навчально-методичного збору є:

– перевірка знань, умінь та навичок молодших інспекторів-кінологів за фахом, навиків серед закріплених за ними службових собак, набутих за період підготовки, наявність і стан ведення планувальних, методичних та облікових документів зі спеціальної підготовки молодших інспекторів-кінологів;

– удосконалення базової підготовки молодших інспекторів-кінологів та закріплених за ними спеціальних собак;

– обмін та впровадження ефективних методик підготовки молодших інспекторів-кінологів та службових собак, тактичних прийомів і способів використання спеціальних собак в установах виконання покарань та слідчих ізоляторах ДКВС України;

– доведення єдиних настанов на наступне півріччя з питань підготовки молодших інспекторів-кінологів зі спеціальними собаками та їх використання у службі;

– проведення змагань на кращого молодшого інспектора-кінолога установи виконання покарань та слідчого ізолятора ДКВС України.

Після завершення навчальних зборів знання й навички молодших інспекторів-кінологів, а також ступінь підготовки спеціальних собак перевіряє комісія у складі: голова комісії – заступник начальника установи виконання покарань та слідчого ізолятора ДКВС України; члени комісії – начальник відділу охорони, начальник відділу режиму і охорони, старший інспектор з кінології відділу охорони, старший інспектор з кінології відділу режиму і охорони та працівник ветеринарної медицини.

Комісійне прийняття заліків у молодших інспекторів-кінологів і випробування спеціальних собак, закріплених за ними, проводиться для ухвалення рішення про їх подальше використання у службі установ виконання покарань та слідчих ізоляторів ДКВС України.

Самостійна підготовка молодших інспекторів-кінологів здійснюється з метою підтримання високого рівня їх професійної майстерності. Перелік питань для самостійної підготовки визначається начальником відділу охорони установи виконання покарань, начальником відділу режиму і охорони слідчого ізолятора.

Тренування спеціальних собак проводиться згідно з місячним планом не менше 4 годин на тиждень, загальна кількість годин для тренування становить 16 годин на місяць [7] у різних місцях і в різний час доби. Місячний план тренування складається молодшим інспектором-кінологом з урахуванням ступеня підготовленості спеціального собаки з виявлення наркотичних засобів та психотропних речовин, а також з урахуванням особливостей його поведінки. У плані передбачаються заходи щодо усунення недоліків, виявлених під час практичного використання спеціальних собак.

Керуючись планом тренувань службових собак, начальник відділу охорони установи виконання покарань, начальник відділу з режиму і охорони слідчого ізолятора складає графік тренувань та розклад занять на місяць, включаючи до нього теми для тренування собак.

Кращим видом тренування спеціальних собак є систематичне їх використання в оперативно-розшукових і профілактичних заходах щодо запобігання та розкриття злочинів.

Тренування молодших інспекторів-кінологів і закріплених за ними спеціальних собак проводить старший інспектор з кінології відділу охорони установи виконання покарань, старший інспектор з кінології відділу режиму і охорони слідчого ізолятора.

Тренування спеціальних собак здійснюється на місцевості та в приміщеннях, що імітують місце зберігання особистих речей або видачі посилок, бандеролей і передач. Для цього необхідно мати реквізити: імітатори запаху або запахоносії наркотичних засобів та психотропних речовин, валізи, портфелі, господарські сумки, посилочні ящики, поліетиленові пакети, а також фруктові есенції для імітації наявності фруктів у посилочних ящиках, тютюн, одеколон та інші пахучі речовини [2].

На основі місячного плану молодший інспектор-кінолог у відповідних графах щоденника обліку дресирування (тренування) спеціального собаки складає план заняття на день і зазначає результати його виконання.

В останній тиждень місяця проводиться день кінолога. Під час проведення дня кінолога організують та проводять огляд

(виведення) службових собак, перевірку їх натренованості, заняття зі спеціальної підготовки, організаційні та практичні заходи, спрямовані на підвищення професійної майстерності молодших інспекторів-кінологів та ефективності використання спеціальних собак.

З метою визначення кращих молодших інспекторів-кінологів, поширення набутого ними досвіду з підготовки та використання на службі закріплених за ними спеціальних собак варто проводити змагання серед молодших інспекторів-кінологів в установах виконання покарань та слідчих ізоляторах, в міжрегіональних управліннях та на першість ДКВС України.

Порядок, терміни та місця проведення змагань визначаються Департаментом з виконання кримінальних покарань Міністерства юстиції України [8].

Спеціальна підготовка молодших інспекторів-кінологів оцінюється під час:

1) перевірки рівня знань, умінь та навичок молодших інспекторів-кінологів;

2) випробування спеціальних собак.

Натренованість спеціальних собак перевіряється:

– повсякденно в практичній роботі – самими молодшими інспекторами-кінологами;

– щомісяця під час перевірки виконання планів тренувань – начальником відділу охорони установи виконання покарань, начальником відділу з режиму і охорони слідчого ізолятора;

– під час інспекторських перевірок;

– щороку під час змагань молодших інспекторів-кінологів: серед установ виконання покарань, слідчих ізоляторів; у міжрегіональних управліннях з виконання кримінальних покарань Міністерства юстиції України; на першість ДКВС України.

Під час спільних заходів з правоохоронними органами [9, с. 77] молодших інспекторів-кінологів зі спеціальними собаками використовують для:

– реалізації державної політики у сфері боротьби зі злочинністю;

– профілактики злочинів та інших правопорушень;

виявлення, припинення, розкриття злочинів.

Відповідальність за підготовку спеціальних собак в установах виконання покарань та слідчих ізоляторах ДКВС України, здатність працювати в різноманітних умовах, усувати недоліки, виявлені під час перевірки ступеня їх натренованості, несуть молодші інспектори-кінологи, старші інспектори з кінології, а також начальники відділів охорони установ виконання покарань, начальники відділів з режиму і охорони слідчих ізоляторів ДКВС України.

Висновки. Отже, враховуючи вищезазначене, можемо підсумувати, що сутністю професійної підготовки молодших інспекторів-кінологів зі спеціальними собаками в ДКВС України є визначена система підготовки та підтримання молодшими інспекторами-кінологами в належному стані службового собаки для виконання завдань.

Щоб досягти результативності роботи кінологічних команд та ефективності використання спеціальних собак, необхідно проводити заходи з розвитку необхідної мотивації у кінологів до освоєння нових професійних особливостей діяльності; застосування інтерактивних технологій з розвитку професійної компетентності кінолога з метою формування професійно важливих і особистісних компонентів для виконання посадових обов'язків.

Тому науково-педагогічним працівникам у закладі освіти під час проведення занять необхідно формувати у молодших інспекторів-кінологів професійні компетентності з урахуванням сучасних напрямів дресирування службових собак, розвивати практичні навички та вміння їх реалізації, враховуючи поведінкові особливості та специфіку службової діяльності, а також стимулювати потреби в самоосвіті й саморозвитку.

Запропоновані методичні рекомендації для проведення практичних занять з молодшими інспекторами-кінологами з дресирування собак для спеціальної служби з пошуку наркотичних засобів та психотропних речовин сформулюють у слухачів уміння й навички технічно правильного і методично послідовного виконання прийомів дресируванням собак і дають змогу підготувати слухача як дресувальника спеціального собаки та одночасно як молодшого інспектора-кінолога спеціального

собаки відділу охорони установи виконання покарань та відділу режиму і охорони слідчого ізолятора ДКВС України.

Тому кожен слухач повинен засвоїти теоретичний матеріал, підготувати закріпленого за ним собаку і тільки в процесі практичної роботи зі спеціальним собакою може оволодіти професією кінолога.

Внесені пропозиції до змісту спеціальної підготовки в установах виконання покарань та слідчих ізоляторах ДКВС України з удосконалення професійної майстерності молодших інспекторів-кінологів нададуть можливість постійного підтримання на належному рівні робочих якостей спеціального собаки для виконання завдань.

Розкрита система професійної підготовки в закладі освіти, установах виконання покарань та слідчих ізоляторах ДКВС України сприятиме ефективному використанню наявних сил та засобів, що дозволять якісно виконувати завдання, визначені кінологічній службі керівництвом ДКВС України.

Перспективами подальших розвідок у цьому напрямку є висвітлення послідовних етапів розвитку та вдосконалення кінологічного забезпечення Державної кримінально-виконавчої служби України.

Список використаних джерел

1. Про схвалення Стратегії реформування пенітенціарної системи на період до 2026 року та затвердження операційного плану її реалізації у 2022–2024 роках : розпорядження Кабінету Міністрів України від 16.12.2022 р. № 1153-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1153-2022-%D1%80#Text> (дата звернення: 16.03.2023).

2. Про затвердження Інструкції з організації кінологічної служби в установах виконання покарань і слідчих ізоляторах : наказ Державного департаменту України з питань виконання покарань від 24 січ. 2004 р. № 18.

3. Про затвердження Положення про проходження первинної професійної підготовки та підвищення кваліфікації особами рядового і начальницького складу Державної кримінально-виконавчої служби України : наказ Міністерства юстиції України від 26.12.2018 р. № 4091/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1496-18#Text> (дата звернення: 16.03.2023).

4. Про затвердження кваліфікаційної характеристики професії працівника Державної кримінально-виконавчої служби України 6129 «Кінолог»: наказ Міністерства юстиції України від 22.07.2022 р. № 3096/5.

5. Селюков В. С. Адміністративно-правові засади управління кінологічного забезпечення правоохоронної діяльності в Україні: дис. ... д-ра юр. наук : 12.00.07. Харків, 2020. 450 с.

6. Про затвердження Інструкції з організації кінологічного забезпечення в Державній прикордонній службі України: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 26.03.2018 р. № 234. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0459-18#Text> (дата звернення: 16.03.2023).

7. Про кінологічне забезпечення в Державній митній службі України: наказ Міністерства фінансів України від 10.03.2021 р. № 148. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0565-21#Text> (дата звернення: 16.03.2023).

8. Про організаційні засади проведення змагань з багатоборства кінологів Державної кримінально-виконавчої служби України: наказ Адміністрації ДКВС України від 16.12. 2019 р. № 337/ОД-19.

9. Рябовол Л. Т. Взаємодія державних правоохоронних органів: проблема визначення поняття. *Наукові записки ЦДПУ*. Серія: Право / відп. ред. Є. Ю. Соболев [та ін.]. Кропивницький, 2021. Вип. 11. С. 75–80.

References

1. Ukraine (2022), *On the approval of the Penitentiary System Reform Strategy for the period until 2026 and the approval of the operational plan for its implementation in 2022–2024*: Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated December 16, 2022, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1153-2022-%D1%80#Text> (accessed 16 March 2023).

2. Ukraine (2004), *On the approval of the Instructions for the Organization of Canine Service in Penitentiary Institutions and Pretrial Detention Centers*: Order of the State Department of Penitentiary Services of Ukraine dated January 24, 2004.

3. Ukraine (2018), *On the approval of the Regulation on the initial professional training and advanced training of the rank and file members of the State Criminal and Executive Service of Ukraine*: Order of the Ministry of Justice of Ukraine dated December 26, 2018, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1496-18#Text> (accessed 16 March 2023).

4. Ukraine (2022), *On approval of the qualification characteristics of the profession of the employee of the State Criminal and Executive Service of Ukraine 6129 "Kinolog"* : Order of the Ministry of Justice of dated July 07, 2022.

5. Seliukov, V. S. (2020), *Administrative and legal principles of management canine support of law enforcement activities in Ukraine*, Doctor of legal sciences thesis, Kharkiv National University of Internal Affairs, Kharkiv.

6. Ukraine (2018), *On the approval of the Instructions for the organization of cynology support in the State Border Guard Service of Ukraine* : Order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine dated March 26, 2018, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0459-18#Text> (accessed 16 March 2023).

7. Ukraine (2021), *On cynology support in the State Customs Service of Ukraine* : Order of the Ministry of Finance of Ukraine dated March 10, 2021, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0565-21#Text> (accessed 16 March 2023).

8. Ukraine (2021), *On the organizational principles of holding canine all-around competitions of the State Criminal and Executive Service of Ukraine* : Order of the Administration of the SCES of Ukraine dated December 16, 2019.

9. Riabovol, L. T. (2021), "The interaction of state law enforcement bodies: the problem of defining the concept", *Scientific notes of the Central State University*. Series: Law. Academic Nores. Series: Law: coll. Of science works / Sobol, E. Yu. (Ed.), Kropyvnytskyi, Issue 11, pp. 75–80.